

N°. 45.

Sestdeenä, 9. (21.) November

1874.

Maksa par gaddu: Mahjas weefis 1 rubl., pastes nauda 60 kap.

Mahjas weefa lassitajeem un draugeem par simu.

Lai Mahjas weefa isjuhtischana warretu peh; fahrtas un bes kaweschanahs notitt, tad lubdsam apstelletajus, lai pee laita mums usbohd fawu wahrdu un dshwes-weetu. Maksa paleet arri us preefschu ta patte, fa agrafos gaddos, prohti: Mahjas weefis par gaddu maksa **1 rubli**, peelittums **75 kap.** un pastes-nauda **60 kap.**, ta fa teem, lam pa pasti japeesuhita, par gaddu jamaksa par Mahjas weefi ween **1 rubli 60 kap.** un par Mahjas weefi ar peelittumu **2 rubl. 35 kap.** — Teem, las schè pat Rihgä it neddelas fawu lappu sanenim woi leet sanemt, — teem ta pastes-nauda, sinuams, naw jamaksa Naht, bet tee dabdu Mahjas weefi ar peelittumu par 1 rubli 75 kap., un bes peelittuma par 1 rubli.

Rihgä: Mahjas weefa apstelleschanas teel pretti nemtas mannä drukkatawä un grahmatu bohde pee Pehtera basnizas; Peh-terburgas Ubr-Rihgä Kalku-eelä N° 18 **Winkmann** l. patk-kambari Martinfohna nammä, un **Weifa** l. bohde pee leela pumpja; Pahrdaugawa pee **Stabusch** l. prett Holma l. fabrika. Tad wehl zittas pilssehtas apstelleschanas pretti nems. Beh fis: lohpmannis **Petersohn** l.; Walmeerä: **C. G. Treij** l. fawä grahmatu bohde; Wallä: **Rudolf** l. fawä grahmatu bohde; Selgawä: **J. Schablowskij** l. fawä grahmatu bohde, **C. Höpfer** l. fawä bohde pee tirgus platscha un **S. Munan** l. fawä grahmatu bohde, tattolu eelä N° 8; Talsos; lohpmannis **Simsen** l. un tad Dohbelè: lohpmannis **J. Dawidoffskij** l. fawä drahnu bohde.

Crust Plates,

Mahjas weefa appahdatajs un redaltehrs.

Rahditajs.

Jaunafahs sinas. Telegrafa-sinas. Geshsemmes sinas. No Rihgas: fitts ruddens. No Tchrpattas: tonzertes, — jauna basniza. No Stohdes argabbala: sirgu sagli. No Prohdes muishas: nelaimigs notittums. No Pehterburgas: sinas pahr basnizas aplaupischanu. No Warschawas: semlohpiwas usplautschana. No Kasanas un Iweras: labdarrigi darbi. Ubrsemmes sinas. No Berlines: grafa Arnima apzeetinaschana. No Trieras: preeftera faterschana. No Wihnes: Dlmikes erzbitapa riblo- schanahs. No Nohmas: pahwesta runna. No Spanijas: Karlistu stahwollis, — nosogta bilde. No Turzijas: apstrahpeti dumpineeki. No Amerikas: semmes baggatiba. Widssemes stohlotaju konferenze Wallä. Gaisf un wianna sraumes. Pahrflats. Sihli notittumi is Rihgas. Sinna stohlotaju kungeem. Peelittumä. Kas jadsje? Graudi un seedi.

Jaunafahs sinas.

No Rihgas tai 8. Nowemberi. Isgabjuschä nakti branga fahrtä sneega fasnigga un wehl schodeen (peektdeen) sneeg, ta la Rihgä jaw ar samanahm brauz. Us sem- mehm laitam buhs wairak sneega fasnidsis.

No Nujorkas tai 4. (16.) Nowemberi teel sinnohts pahr dumpi, las eelsch Kosta-Ritas fajehlees, bet drihi

tizzis apspeests. Dumpis effoht iszehlees zaur preefschneeta zelschanu. — Pahr dumpi eelsch Argentinas dsird tahdas sinas, la dumpneeku waddonis Mitre effoht islihdsis ar republikas preefschneeku Awellanedu un us tahdu wihsi buhschoht meers.

Telegrafa-sinas.

No Pehterburgas tai 7. Nowember. Saw diwi deenas schè fält, leddus teel is Ladoga esara us leiju dsihis. Las juhras liblums pee Kronstadtes irr ar leddus lä aplahts, ta la no Pehterburgas us Kronstadt ti taggad newarr aistitt.

No Berlines tai 6. (18.) Nowemberi. Pehz feschu stundu laika spreeschanas walsis sapulze ar balsu wairumu (158 prett 127 balsm) nodewa bankas littumu pahspree- schanu kommissijai, fastabdtai is 21 lohzetka. Stahdas starpibas deht darrischanas Fordenbeds fawu preefschneeta ammatu nolitta; rihtu tils jauns preefschneeks zelts. — Tai 7. (19.) Nowemberi keisars Wilhelms fanehma firstu Gortschalowu. Grajam Arnimam titta preefschä lassihis wianna peesuhdeschanas ralsis.

Geschessemes simas.

No Nihgas. Schi ruddena lehns un filts laits schkitta dabbas gabjeenu sagrohffijis. Saules pukkes, tà mums no Kursemmes deenwiddeem sinnoja, kurras Juli mehnest mehds seedeht, taggad Oktoberim beidsotees famos seedus rahda un famos galwas lepni pazett un georgines pilnòs seedòs lihgojahs, tà waffarà. Arri weetahm abbeles fahlfuschas ohttreif seedeht. Laudis nesinnu deesgan mihtam Deewam pateiktees par to, ka ilgati warrehs famos lohpinus gannòs dñht, lai inaps ehadamais ustaupahs. Bija gaddi, tur pa plauschanas swehtkeem bija dñtsch sneegs un schogadd warreja kreflâ ismetees un ar plahnahm turpitem pa faufu zekku pastaigatees. Til dauds no Kursemmes, taggad no Nihgas. Arri schè filtais ruddena laits nebija bes eespehchanas, jo arri schè dabba israhdiya wairaf waffaras weidu, tà par prohwi awenes fahka atfal seedeht un georgines ar fameem stalteem seedeem wehl leppojahs. Ar scho neddeku mums fahlahs aulstafs laits; sneegs fuigga uu falna parahdijahs.

Sa mihtstafs laits neatmettahs un wairaf sneega safneeg, tad drih Nihdseneeki warrehs kamanàs wifinatees.

No Lehrpattes. Tai 1. Oktoberi, tà „Gesti Postimees“ sinno, 14 Jggannu musihka kohri dewa konzerti teatera nammâ. Leels kauschu pulks bija us konzerti fanahlfuschi. Tee 15 musihka sazerrejumi, kas us programma bija usdohti, tiffa kohri labbi spehleti. Tee 14 musihka kohri, pawiffam 137 musikanti, kas tabtu zits no zitta dñwodami tiffai weenu prohwi lohpa warreja turreht, til brangi spehleja, ka musihka pratteji ar to bija pilnâ meerâ un tatschu spehletaji til wehlu ar musihki fahlfuschi puhletees un ar fameem pirlsteem eeraddufchi arllu un zirwi turreht, bet ne stebbules. Wianu labbu spehleschanu eewehrojohht warr fazzihht, ka Jgganneem irr labbas garra dahwanas preefch musihka un ka winni musihka iskophschana tabtu tifs. Schèklast arri japeeminn, ka wiffi spehletaji, kas konzerti dewa, bija fama tautas uswalkâ gebrufsches. Wianu pullâ arri bija prahwests Willigerode un schkesteris Luit. — Tai 13. Oktoberi Lehrpattâ dewa konzerti Jggannu dseedataji un dseedatajas. Konzerte brangi isdewahs. Jahnu basnizâ winni dewa garrigu konzerti; eenemschanas paleet preefch Pehtera basnizas. — Lehrpattas turumâ Rambimuischâ tiffa eeswehtita basniza. Basniza pehz jaunus eerittes buhweta malfa 16,582 rubtu. Zaur dawanahm fanahza 5184 rubti un no draudses tiffa famesti 8458 rubti.

No Stohdas apgabbala. Ruddenim fahloht kahds A. fainneeks pats meschmallè famos sirgus paslehpees wakteja. Utuahl diwi sirgu sagti, taisahs sirgus rohka fert. Saimneeks parahdahs. Saglis weens prettim: „Pag, pag brahliti, ne tu manni nedf zittu wairs beedeft!“ un schauj us fain-

neeku. Par laimi, ka schahweens netrahpija, bet fainneeka kashola stubrim zauri isgahja. Sagti sinnams aisbehga. — Galla wehl stabstischu smukka drohfschu sirgu sagla mainischanas stikli: No Grohbinas tirgus September mehnescha beigàs pahbrauldams Leitis ar famu feewu ehdina us leelzeffa pee Gr. krogga pulksten 3. ribtâ famos diwi sirgus ne-nojuhgtus un paschi brauzeji, wihrs ar feewu, famos rattòs guff lihds sirgi pahedihs. Tè atgad-dahs famos sirgu andelneeku meistars, nojuhds Leitim to labbato sirgu no ratteem un — eejuhds famu plahnu fehwiiti tai weetâ un — jaw Reifcha sirgu apsedlojis, buhtu aisgahjis, bet — tè par laimi atmohstahs Leitene un nedeenu redsedama — fahf blaut, wihrs atmohdees arri. Nu saglis newarredams wairs sedlòs eetapt — aismuzzis prohjam, sirgus atstahdams. (Latw. aw.)

No Prohdes muifchas. Turreenas Amasichku fainneeks Sehlahs Wahmerans, 23 gaddus wezs, tà „Latw. aw.“ sinno, tai 2. Oktoberi pulksten 8. waffarâ famu flinti plezzòs uskahriz isgahja us kaiminu mahjahm, kahdu wersti tabtu; tur meitu flehtspreefchâ fatizzis, luhds, lai meitas scho eelaischoht, pa tam famu flintu no plezzeem nonehmis, gribbeja to turpat peesleet, bet fleenohht flihdeja no flehtspreefchas semmè un sprahga wakkam un wifs schahweens nelaimigam jauneklamm eesfrehja wehderâ. Nelaimigais wehl wiffu nakti dñhwoja, isteiza, ka pats netihfchu fewi fahschahwis, isrunnajahs ar famejeem, kurri us to nelaimes weetu bija aissteigufchees; tad gaismai austohht us mahjahm weddoht pufszekâ ar gauschahm mohlahm famu dwehfelt islaida. Wezs tehws ar mahiti, neweffeligs brahlis un 3 jaunus mahsas taggad apraud famu weenigo atspaidu un apgahdataju.

No Pehterburgas mums teel fianohts, ka tur jaw til dauds sneega fasnidsis, ka tai 4. Novemberi ar kamanahm braulfuschi un zefsch effohht brangs. — Râ Kreemu awise (Pycker. II.) sinno, tad beidsamâ laifâ dauds weetàs teekoht aplaupitas basnizas (eefsch Witebflas gubernijas kahdas trihs weetàs schahdi nedarbi nobarriti). Maslawas gubernija effohht falaffijusehs weffela laupitaju banda, kas iseiyoht us basnizu aplaupifchanu. Un tà kahda Pehterburgas Kreemu awise sinno, tad schi banda effohht kahdas 10 basnizas islaupijufchi. Tai nakti no 22. us 23. Oktoberi schi pascha banda eelaufahs tai pee Jaroslawas dselszefka stanzijas Buschinas atrohnama basnizâ, isnehma is basnizas lahdes 60 rubtus un naudas weetâ eebehra lahde papihrosus. Sinnams neween naudu winni panehma, bet arri wiffus dahrgumus, lo basnizâ atradda.

— Pehz eefschfigu leetu ministera zirkuleera no 21. Oktoberi irr tee jaunpeenemtee karra-deenastneeki, tad tee jaw tiffufchi swehrinati, ja-atlaisch us mahjahm. Winneem preefch atlaischanas us mahjahm no rekruteereschanas komiffijas teel isdohta bit-

Iete, us furras tas terminsch usralstihst, tad winneem japeeteizahs aprinka pilssehtä deht eerahbischanas farra-pultä. Schihs bissetes tubliht, tad jaunpeenemtee pahreet mahjäs, janodohd polizijai jeb pagesta waldbibai, furrat tad us tam jaluhlo, ta jaunpeenemtee nosajzita laika dohdahs prohjam us aprinka pilssehtu. — Kä „Wald. sinn.“ lassam, tad Baltijas reguleereschanas komissijas no nahloscha gadda tiks pamasinati. Lihdš schim preesch komissijas ustureschanas krohnis mafsaja 74,956 rubl. par gaddu; no 1875 gadda mafsahs til 64,591 rubl. Daschi krohna-deenasineeki taps, atlaihti.

No Warschawas. Tautas-faimneeziabas un statistilas professoris Simonento pee Warschawas universitetes islaibis grammatiau, furrä winsch irr ussimejis daschus eewehrojumas pahr semlohpibu, faimneeziabu u. t. pr. Wislas uppes aprinki (Pohlös). Is schihs grammatinas lahduš eewehrojumas ussimefim. Wissupirms peeminesim labbibas augschenu minnetä apgabbalä. Beidsamös desmit gaddös wissu wairat jauni lauki eetaisiti, tas irr, arama semme irr tikluse pawairota, pufsmillionu defetinas irr no jauna klahd peenahluschas. Preesch pahridesmit gabdeem usauga, zaur zaurim rehkinajoht, lahdi 13 millioni tschetwertu labbibas un 9 millioni tschetwertu kartupektu; turprettim beidsamös peezi gaddös zaur zaurim usauguschi wairat lä 20 millioni tschetwertu labbibas un 19 millioni tschetwertu kartupekti. So wairat labbibas usaug, jo pahrtikuschi tad paleel semlohpji un lihds ar to arri wairojahs wissadas eeriktes, turrahm ar semlohpibu lahda dafka. Tä par prohwi bija 1857tä gaddä tiklai 5 damfadsirnawas, turprettim 1872trä gaddä jaw bija 68 tahdas dsirnawas, kas par 4 millioneem rubtu labbibas famalla. Paslattamees us semmes ihpafschneekem, tad jafalka, ta arri ar teem us preeschu eet. Lai 1859tä gaddä bija no 3½ millioneem semneeku tiklai 22,000 semmes ihpafschneeki; turprettim 1870tä gaddä jaw farehkinaja 572,000 semmes ihpafschneekus, kurru flaits arweenu wehl wairojahs. Kad laudim pahrtilla paleel labbaka, tad wiini pee pilnigatas lablahschanas nahluschi, tad netiklumi suhd un tiklumi wairojahs. Slepawibas-darbi, laupischana, sahdsibas arweenu rettaki noteekahs, par pufsi mafak lä fennat. Lai 1858tä gaddä bija janosohda lahdi 538 palaidni (noseedsneeki), turprettim taggad tiklai 38, lai gan eedschwotaji wehl wairojahs. Schee skaitki skaidri peerahde, ta Pohlu-semme brangi us preeschu eet.

No Kasanas un Tweres teel „Maf. W. arwifem“ sinnohst pahr leelohm dahwanahm, kas preesch labbahm eeriktehm tikluschas dahwinatas. Kasanas pilssehtä kaufmannis Pribittloms likka par fawu naudu weenu nabbagu-namnu usbuhweht, kas nupat tikka eeswehtihst. Buhweschana winnam mafsa 30,000 rubtus un preesch namna ustureschanas winsch arri nolikka neaislarramu kapitalu no

30,000 rubteem. Arri fennalös gaddös Pribittloms fawu labdarrigu prahtu israhbijis, basnizas un klosterus ar demigu rohku apdahwinadams. Gelsch Tweres gohdabirgers Awajems dahwinajis 100,000 rubtus klahd, fazzidams, ja isdohschanas buhwejoht leelatas rastohs, tad winsch wehl peelikschoht klahd. Tweres pilssehtas waldbiba nodohmajuse schim teizamam darbam par peeminnu eetaisihst weenu stipendiju us Awajewa wahrdnu pee Maslawas universitees. (Par stipendiju nosauz palihdsibas nauhn, to studentam jeb klohlenam dohd jeb dahwina preesch mahzischanas.) Stipendija buhs 250 rubti par gaddu. Pahr kahdu zittu dahwanu preesch labdariga mehrka teel no Pehsterburgas sinnohst. Ta nefenn nomiruse gohdabirgera Stronina atraitne irr fawä testamentē norakstijuse 50,000 rubtu ar tahdu noliklumu: schi nauda irr janoleel us intressehm un par tahm intressehm ja-audse un jamahza peežas bahrinu meitas is tirtogaju jeb laufmannu kahrtas.

Mhrsemmes sinas.

No Berlines. Grafs Arnims, lä to jaw sinnojäm, tikka flimmibas deht is apzeetinaschanas islaists, bet taggad winsch atkal zeeti fanemts. Kaphez winnu atkal zeeti fanemusch, pahr to kahda Wahzu amise (Vollszeitung) tä sinno; Preesch lahdam deenahm grafs Arnims bija no teem aisturreteem raksteem (depeschahm) kahdu dafku atdewis fazzidams, ta winsch schohs rakstus tiklai taggad essoht atraddis. Ar scheem raksteem, kurri bija afshelpumä turreti, tas irr, kurri nebija klaija laischami, ar teem nu effoht grafs Arnims tä rikhojees, lä winnam newaijadseja un lä winsch nedrihsteja. Schi rikloshchanahs arri effoht tas eemeslis, kapehz Arnims atkal zeeti fanemts.

No Trieras. Pahr to isgahjuscha nummura sinnoto sribdinu Trierä plafchas sinnas atnahluschas. Tas bija tä: Weens kattoku preesteris, to waldbischana bija aisraibijuse prohjam, nelo par tam nebehdadams bija atpalkat nahzis un turreja fawu agralu deewakalposchanu. Tik lihds lä polizeja to dabbuja sinnaht, tad winna aishustija fawus deenastneekus, kas lai neklaufigo preesteri fanemtu zeeti. Subtitee polizisti eegahja basniza un gribbeja nogaidiht, kamehr mischas beidsahs un tad preesteri aishwest us zeetumu. Bet laudis to pamannijuschi dewahs us altara pufsi, polizisteem jekku aishlohdsdami un draudedami, ja winnu mahzitaju aistilchoht. Sahla polizistus grubstihst, tä ta schee sohbenus iswilla un ar teem tur altara preeschä fahla zirst; weens dahrgs marmora fresslis tikka fadawisihst un wiffi klee dsa un blahwa; preesteris pa starpahm fawus basnizas fwahrkus nogehrba un nu polizisti to wedda us zeetumu; bet wiffa kauschu straume fleegdama un lahbedama gahja lihds.

No Bihnes. Dlmikes erzbisops fanahzis sribde ar Prufschu waldbibu. Lai gan Dlmikes pilssehta peederr pee Austrijas walsts, tad to mehr

Omiges erzbiskapam arri kahdas draudjes japahwaldas Pruhſchu rohbeſchäs. Schinnis draudjes erzbiskaps ne-eewehroja jaunohs basnizas littumus. Pruhſchu teefas winnu aizina pee atbildeschanas, bet winsch nenahja. Teefas nospreeda winnam strahpes-naudu malfahit waj zeetumä fehdeht. Austrijas waldbiba nesuhitja erzbiskapu, lai winsch warretu sawu strahpi ispildihit, tapeh; Pruhſchu aprinka teefas aislaida rakstu pee erzbiskapa muischu rentneeka, lai erzbiskapam renti nemalfajohit. Rentneeks, Pruhſijas walſti dſchwodams, pallauſihs schij pawehlei.

No Rohmas. Segahjuschá nummurä peeminnejam Gladstona rakstu, kurrä winsch isflaidrojis, lä prett pahwestu un ihpaiſchi prett ultramontanu usmahſchanohs buhtu jaisturrabs; schinni nummurä kahdu wahrdu usſihmesim, ko pahwests pah Gladstona rakstu fazzijis. Pahwests, kahdus Anglu kattolus fanembams, us teem fazzijis: „Subſu bijuschs ministeri (prohti Gladstonu) es lihds schim turreju par prahtigu un apdohmigu wihru un ministeris buhdams winsch ne us kahdu wihſi naw kattolu basnizai nepareist usbruzzis jeb pahri darrizis; bet taggad winsch no zittu ministeru darbeem un rikloſchanas prett kattolu basnizu usflubbinahits, sawä rakſtä to aiskerr. Es gan winna rakstu neefmu laffijis un arri tahdus neelus negribbu laffihit; bet lä man irr teitusch, tad winsch (prohti Gladstons) Anglu tautas lepnibai pa prahtam runnadams, Angteem grihb tahdas dohmas eeteikt, itt lä es us tam isectu, pawalſineelus prett saweem walbineeem usrihdihit un tohs nepallauſigus prett littumeem padarriht. Gladstons laikam fabaidihits zaur to, la ihſta tizziba til warreni Anglijä isplat-tahs, nemmahs taggad pretti strahdahit. Kahds leels kehniusch reis fazzijis, la arri pat tad, kad basniza tautu firdsapſinnaschanohs ar leelahm nastahm aprautu, la arri tad tautahm tahs ar pazeetibu japanes.“ Un tad beigäs pahwests wehl fazzija: „Kas no pateſibas zekka nollihst, tas wairs naw kattolis, bet irr douds fliktals par paganu un protestantu, jo winsch wehl arweenu par kattoli fewi noſauz un tatschu prettojahs Deewa muhschigeem littumeem un basnizas littumeem.“

No Spanijas. Beidsamä laikä Karlisteem arweenu flittati lahjees. Pee Willafrankas winni tilla stipri ſakauti un wehlati pee Kastellonas arri. Don Alfonſam, Don Karloſa brahlim, bija karrapulks ja-atſtahj, tapeh; la karrawihri, ar winna karrawaddiſchanu nebuhdami ar meeru, winnu us tam peespeedusch. Tapat arri Don Karloſa karrapulks nemeeri radduschees un lä rahdahs, tad leela dalka Karlistu grihbhoht Don Karloſu atſtaht un Spanijas waldbibai padohtees. No Spanijas waldbibas puffes, lä dſird, farunnajotees ar Karlistu wad-doneem un schi farunnaschanahs arri nepaliks bes sawas eespehjas. Turklahit Franzijas rohbeſchäs teel

ſtingrati apſargatas, tä la Karlisteem no turreenas eerohtſchus newarr eewest; tapat arri jubrmallas teel no karraluggeem apſargatas, tä lä wiſſu lohpa fa-nemmoht jaſalka, la Don Karloſam deefgan plahni klahjahs. Don Karloſam, ja winnam buhs sawu stahwolli pahrlabboht, waijadseja kahdu leelaku karradarbu isdarriht un pee schahda karradarba Karlisti irr kehruſchees, prohti winni nobohmajusch, Trunas pilssehtu uswarreht. Ar wiſſu spehku winni Trunei usbrukka un ſahla to apſchahdiht. Don Karloſs patſ pee aplehgereschanas karrapulks waddohit. Waldbibas ſaldati nahja Trunai palihgä. Tai 29. Oktoberi (10. Novemberi) notikkahs kauschanahs ſtarp Karlisteem un waldbibas ſaldateem. Karlisteem bija ja-atlahpijahs. Waldbibas karraspehks dohdahs Karlisteem pallat. Don Karloſam truhſtoht nau-das; winsch isdohdohit parraduſihmi, kas gaddalaitä tikkohit Madride aismalfatas. Leelu palihdſibu Karlisti dabbuja no ultramontaneem Franzijä; bet taggad schi palihdſiba ſahl juſt, tapeh; la Karlisteem ar karroſchana neweizjahs. Tä taggad Karlisteem klahjahs.

No Sewillas (Spanijä). Sewillas pilssehtas basnizä atrohnahs lohti ſkaiſta altara bildi, us kurru arri irr nobilbehts ſwehtais Antonijs. Scho bildi (ſwehto Antoniju) irr mahlejis flawenais mahflineeks Marillo un winna irr isdaudſinata par tahdu flawenu mahflas-darbu, la winnas wehrtiba tilla apſpreesta us weenu millionu dahlderu. Schi bilde irr taggad tikluſe is basnizas isſagta. Kä ſaglis basnizä celschä tizzis, naw ihſti isprohtams, jo atflehgas un durwju aisschajamee naw neds lausti neds apſlahdeti; turklahit wehl pa nakti basnizä guſk ſaplans diwi fargi un diwi ſunni un tee naw nelo mannijusch. Kä leelahs, tad ſaglis, basnizä eenahzizis, irr pa treppi pee altara bildeſ peelahpis un ſwehta Antonija bildi isgreesis. Spanijas waldbiba irr pa telegrafu ſinnu us ahrſemmemm laiduſe, la minneta bilde irr noſagta un lai to bildi nepehrl. Laikam gan isdohſees, negantneeku rohkä dabhuht.

No Turzijas. Pah dumpi Podgoritſchä taggad ſihlakas ſinnas atnahluſchas. Kä zeen. laffitaji wehl atminneſees, tad Podgoritſchä tilla no Turkeem noſiti wairat Montenegreeschi. Dumpis bija us tahdu wihſi iszehlees: us turgu bija noſitis weens Turks. Turki Montenegreescheem usbrukka un tohs zil spehdami apſitta. Lai leelakas juſchanas nenotiktu, waldbibas no sawas puffes dumpi apſpeeda un nodewa to ismelleſchanä. Ismelleſchana taggad beigta un pah telegrafu schahdas ſinnas atnahluſchas: 32 Turki irr strahpeti ar 20 gaddu zeetuma strahpi, tas irr, strahpeteem jasehd 20 gaddus zeetumä.

No Amerikas. Anglijai peederr Seemeku-Amerikä weens leels ſemmes gabbals, ar wahrdu „Nufundlend“ jeb Nufundland, lä to arri noſauz. Nufundlande atrohnahs aukſtä ſemmes ſtrehki, tä

ka no labbibas augšānās tur mas lo runnabt un tapehž eedšibwotaju tur naw daudš. Turreenas eedšibwotaji tiffai nodarbojāhs ar sweijofchanu un no tam pahreel. Ižgahjušchā gaddā dabbaš-sinnataji Nufundlandi ispehtijufchi un atraddufchi, ka turreenas apgabbalā arri irr augligas weetas, ihpašchi eeletjas, kas ar lohteem apaugufchās. Bes tam wiini ušgahjušchi weetas, tur atmeau ohgles atrohdašs un arri tabdaš atraddufchi, tur warrefchoht fahli raft un petroleumu dabbuht. Wišs turreenes apgabbals wehl naw pilnigi ispehtihšs un warrbuht wehl wairaf weetas atraddihšs, tur bušs atmeau ohgles, fahšs un petroleumšs dabbutjami. Bit mas tur zilweku mahjo, pahre tam runnajoht fafalka, ka tur pee juhraš lihluma tiffai lahdi simšs zilweku dšibwo, kas pa waffaru ar lafchu kerschanu nopuhlejāhs un pa feemu uš meddišchanu eet, ar to fawu nabbagu dšibwi uš preefchu wilkdami.

Widsemmes fohlotaju konferenze Walkā 3. un 4. Juli.

(Stat Nr. 44. Beigums.)

4. Juli pulstien 10. preefch pufšdeenas.

Cefahfoht wehl truhā zitti lohzeffi, tapehž ka abbas at-raikau-lahdes turreja wehl fawu fehdešchanu. Uš preefch-neeta ušaižinašchanu seminarijas direktor f. Zimse dewa sinu par Widsemmes „Zentral-biſchubedribas“ gruntefchanu Walkā, pee ka wiufch ar pateizibu peeminneja tahš leelas dahwanas, kurras landrahts von Campenhausen minnetai leetai par labbu pafneediis.

Pa tahm ſtarpahm wiifi bija fafulzejušchees un pilniga konferenzes fehdešchana tiffa eefahtha ar dieefmu: „Zew, Zew mans Deews eš flaweht fahšchu.“ Pirmahš deenas protokolle tiffa laffita preefchā un no konferenzes peeaenta.

Preefchneeks aijinaja Spalwin f. no Gaujenes fawu darbu zelt preefchā: „Par latwiſku grammatiku un pirmo mahziſchanu dohmu-rafftošs muhfu draudſes-flohlaš.“ Runnatajš kreetni zaurdohmata darbā rahdija, ka zaur to, ka fchis leelatais palihgšs pee dohmu-rafftiſchanaš, prohiti mah-tes-walloodaš grammatika, lihds fchim no stundu-rulka floh-lāš bijis iſlaifis, kas darbs bijis til gruhšs un til maš augtuš neffis; rahdija lahds labbumš nahfoht no grammatikas praſchanaš preefch dohmu-rafftiſchanaš, iſchkihra grammatikas daffas un iſteiza, ka wahrdu-mahzibai maš ſwarra, bet jo wairaf teikuma-mahzibai. Beidsoht runnatajš dewa pahreſtattu, ka grammatika un dohmu-rafftiſchana buhtu faweenojamaš un pehž kahpſchteem eedallamaš. — Konferenze bija weenā prahta pahre to, ka preefch mah-tes-walloodaš grammatikas ihpaſchās ſtundas draudſes-floh-lāš irr neatlaiſchamaš; bet eefch mehra un padarriſchanaš-wihšes netiffa panahhta weenprahtiba. Spalwin f. gribeja doht pirmu eefahkumu ihpaſchās ſtundas, tur pretti Warſtat f. un zitti bija uš to, ka ar laffifchanu un rafftiſchanu faweenohht.

Beſtmall f. no Kuhjenes turreja runnu par: „Kā warr fohlotajš fawas brihwdeenas wiſflabbati iſleetaht?“

Sawā runnā Beſtmall f. fajzija, ka brihwdeenas fohlotajam efoht preefch atpuhſchanaš. Atpuhſchanaš wai-jagoht atneſt meeſgas un garrigas ſtiprināſchanaš. Wee-figu ſtiprināſchanu warroht panahht pa daffai zaur kah-jahm-reiſofchanu, zaur peldeſchanu, zaur ſemlohpibaš: un zitteem meeſgeem darbeem; garrigu ſtiprināſchanu zaur lab-beem rakſteem, zaur konferenzes apmekleſchanu u. t. pr.

Kad fchē nefas nebija ko peeminneht, tad preefchneeks Si-hles f. aijinaja par protokolles litografeereſchanu ſinnu doht. Maſſa nebija leela, katriš, kaš 25 kap. eemafaja, dabbutš weenu eſemplari peefuhthitu. No daſcheem tiffa ar wairaf maſſaſchanaš dohtas, zaur to wairaf eſemplaru war-reja litografeereht, nefa lohzeffu; konferenze nofpreeda tohs pahrejohš eſemplarus tahm draudſehm iſdalliht, kurras fchinni gaddā nebija atnahufchās uš konferenzi.

Nu runnaja Schwedes f. no Mattiſcheem par: „Kahdi irr tee tal warrbuht iſdeldami kawekli, kurri muhfu tau-taš fohlas-buſchanaš ahtrafai attihſtiſchanaš ſtahw zetta un ka tee buhtu iſdeldami?“

Cefahthumā runnatajš rahdija uš teem gaddijumeem, zaur kurreem auglakaš praſtiſchanaš zehluſchahš no draudſes-flohlahm prohiti: a) Laifa ſelmeš, b) jaunee larra-liffumi un c) aiſween wairodamahš tautas brihwiba un teeſfbaš.

Par kawelkeem Schwedes f. eefihmeja ſchahdaš leetaš: 1) Skohlotaju neweenprahtiba. 2) Garriga niſhſchana Latweeſchu behrnu Wahju elementar fohlaš zaur ſcho fohlu ihfu apmekleſchanu. 3) Truhziga ammata-praſchana daudſu agraf eezeltu pagafu fohlotaju. 4) Pagafu-fohlotaju maſa lohne. 5) Zitta ammata-peenemſchana no flitti lohneteem fohlotajeem. 6) Atpalkaf-eefchana mah-jas-mahziſchanaš. 7) Draudſes un draudſes-flohlaš wal-diſchanaš nerehkiſchana un negahdaſchana par ohtra foh-lotaja eezelfchanu draudſes-flohlaš. 8) Labbu latwiſku fohlaš-grahmatu truhkums. 9) Atſchirtis fohlotaja ſtah-wollis, ka zeffch uš garrigu niſhſchana. 10) Sekmu ma-ſinaſchana un knappinaſchana zaur to, ka muhfu draudſes-flohlaš irr tiffai ſeemas-flohlaš.

Beidsoht ruunatajš ſchā darba baggatibu peeminne-dams fajzija, ka winnam ne-effoht eefpehjamš to no wiſſahm pufſehm apſtatiht, jo beš teem minneteem kawelkeem e-foht wehl deefgan zittu, kurru iſdeldeſchana tapat waija-dſiga. Tapehž lai katriš pee ta ſtrahdajoht, kamehr wehl efoht deena.

Preefchneeks Guleke f. runnaja: „Par muhfu draudſes-flohlahm.“

Gruntedamees uš koſpā ſaliftahm fohlaš-ſinnahm 18^{22/12} gadda Guleke f. peerahdija, ka Widsemmes Iž-gaunu-daffā wehl daudš draudſes-flohlu pawiffam truh-foht un ka tahš buhdamahš maš teefohht apmekletas, ihpa-ſchi no meiteneem, teiza ka tad gruntigaki fohlotaji waija-dſigi un jauneki labbat fataiſami preefch ſeminarijaš. Pee Latweeſchu-daffas peeminneja, ka ſchē wehl wiſſaš draudſes-flohlaš ne-effoht darbā un daudjaš neſtrahdajoht wehl wiſſu gaddu; bet pee abbahm daffahm jaſaktoht, ka tee buhdami mahzidami ſpehti neteefohht lahgā iſleetaht; jo zaur zaurehm nahfoht Latweeſchu-daffā 26 un Ižgaunu-daffā 15 behrnu uš weena fohlotaja un ka kahroſchana pehž draudſes-flohlahm wehl maš efoht mohdinata. ſchi moh-dinaſchana noteefohht gan wiſflabbati zaur kreetnu fohlo-taja darbu; bet warroht arr no mahzitajeem un fohlota-jeem wairotees zaur wezzaku ušflubbinaſchanu. Tad pah-runnaja plaſchaki fohlaš-iſtabu un winnu eeriktes truhku-mus un rahdija lahda un ka palihdſiba gahdajama.

Pehž pufšdeenas pulstien 3.

Uš konferenzes wehleſchanošs Warſtat f. noturreja proh-wes-lekijonu ſtatiſchanaš mahziſchanaš, kaš leelu preeku darrija.

Grenzton f. no Saratowaš darrija ſinnamu, ka tee wahrdi „ſchleſteru-flohla“ un „wehleſchanaš leeziba“ Kreewu-semme netohpoht ihſti ſapraſti un ſeminarieem zaur to ſlahde noteefohht. Preefchneeks apnehmahš gahdohht, ka tahdi neſaprohtami ſihmejumi tapu pahelabboti.

Raktin f. no Burtneefem praſija, lai konferenzes darri-ſchanaš arri awiſeš laiſchoht. Konferenze bija ar to meera,

tikka luhdja, lai sinnotaji rittigu un taifnu pahrskattu doh-
doht. Tad R. f. wehlejahs „Dseefmu rohtas“ ohtru drikki, ta
tapeh3 ka pirma gluschi ispiirta. Til labbi scho drikki, ka
tautas-dseefmu isdohschanu preefsch jauttahm balsim dauds
lohzeffi gauschi lahroja un Zimeses tungu luhdja to is-
darriht, us to winsch arri neleedsahs. Weidsoht R. f. ais-
kustinaja arr ortografiju un gribbeja, lai weenoschanahs no-
tistu stary fshlotajeem. Gan jaunai, gan wezzai bija run-
nataji; daschi fazzija, lai fsholas wirswaldschana nosalkoht,
pee kurras fsholas jaturrah3. Wiswairal peekritta Zim-
ses f., kas fazzija, ka abbas leetas — gluschi pee wezzas
turretees jeb atkal bes lahdas praaffschanas jaunu eewest,
— effoht aplam; pehdeja leeta effoht gluschi nekreetna.
Stohlai ne-effoht nefahda darrischana ar nestaidrahm, ne-
iskarrotahm un nenogruntetahm leetahm, winnai waijagohht
lehnam us preefschu eet, lai ne-effoht jaeioht atpaktat.

Generalsuperdentes tehws dewa konferenzej ar Deewu un
isfazzija sawu preeku par to, ka fshlotaju widdu waldoht
tahds jauris gars un tahda uszihtiba, kurra bes fwehti-
bas nehuhschoht. Seminarijas direktors Zimse f. pateiza
winnam wiffas konferenzes wahrda, ka to apmellejis un
to ar preeku sanehmis. Zaur to winsch effoht parabbijis,
ka basniza un fshola, pee mums wehl labba fatizziba stah-
woht un sawu darbu lohpa strahdajohht.

Weidsoht tikka darbi likti preefscha preefsch nahloschas
konferenzes:

1) „Waj draudses-fsholmeisteram irr par dauds darba
un kursch buhtu winnam atnemmans, lai tas sawu pee-
nahkumu labbal warretur isdarriht?“ Isstrahdatajs: Erd-
mann kungs.

2) Waj irr zaur to peerahdams, ka labbi buhtu paga-
sta-fshlotaja un fshiwera ammatu saweenohht? Isstrah-
datajs: Ullmann mahzitajs.

3) Par turneschanu tautas-fsholas. Isstrahdatajs: di-
rektors Zowelin f.

4) Kurra irr ta rittiga staryiba fsholmeistera prett mah-
zitaju. Isstrahdatajs: J. Krastin f.

J. Erdmannis, protokollists.

Pesihmejums. Naw redakzijas waina, ka schis raslis
tik wehlu un wehlati, nekä Wahzu awises, teef Mahjas
weesa zeen. lassitajeem pasneegts. M. w. redakzija.

Gais un winna straumes.

(Statt Nr. 40. Beigums.)

Preefsch Ciropescheem irr wehl weena zitta leeta eeweh-
rojama, kas mums ekwatora-straumi padarra dauds fskatu
nekä Afija un Amerikā. Afrikas pasauls-dalkā, pascha ek-
watora-lijnija, atrohdam3 weens leels, leels smiltschu tuf-
neffis jeb smiltschu-juhra, to par Sahara-tufneffi nosauz.
Schi leela smiltschu-juhra teef no faules starreem, kas tur
taifni wirsu spihd, til breefmigi karsta, ka winnas smiltis
jaw warr bes ugguns fskuma ohlas un zittas ehdamas
leetas iszept jeb iswahriht. Kad nu schis leelais smiltschu-
tufneffis, taifni Ciropas deenwiddus-puffe gulk, tad seemā
mums Ciropescheem nekad tik aufsti deenwiddus wehji ne-
atnahht, ka tee Afija un Amerikā juhtami. Kad weenu
lijniju, (kas ekwatora lijniji libdsteffu eet) weklam us Ame-
riku, tad atrohdam, ka tanni pascha semmes-streffi (lijnija)
leela staryiba stary Ameriku un Ciropu atrohdamā. Kur
mehs, par prohwi Widsemme wehl hweeschus audsinam,
tur Amerikā, tanni pascha semmes-streffi wairs nekahda
labbiba aufsta gaisa deht neisdohdahs.

Dabba Ciropeschus diwejada wihsē, wairal ka zittus,
ar fskumu apgahdajuse. Pirmā kahrtā ar to brangu fsk-
tuma reeri Golsa-straumi leela Atlantijas juhra, (par
to warrbuht zittureis wairal stahnschu) un ohtrahrt zaur
leelo Sahara tufneffi, kurru bes leegschanas warram
par Ciropas-krabfni deweht, kas to no faules dohto
fskumu arweenu celsch fewim paturredams, mums aufsta

seemas-lailā, daschās deenās fsktu un mihligu deenwiddus-
wehju atfuhta.

Weidsoht wehl peeminnesim kahdu leetu, kas ar gaisa-
huhschanu jo zeeschi lohpa turras. Wehs dsirdejam, ka
fsktums un flapjums irr leetas, kas abbas turras lohpa
un abbas irr tahs weenigas, kas dschwibu usturr. Bes
fsktuma un uhdens newarr ne zilwels ne lohps, ne arri
kahds stahdinsch augt un usturretees. Saule irr tas wee-
nigs awots, zaur to tee abbi dschwibas usturretaji fsktums
un flapjums, teef ifskatram peh3 sawas waijadshas pree-
fschirti. Tur weenā weeta aug tee staltee zeedra lohti, tur
ohtrā atkal ta wiffumafata jahlite. Tur irr tas breefmi-
gais tihgers, tur atkal tas wiffumafalais tahrpinsch un
fcheem wiffem tatschu fawa usturrefchana apgahdata un
preefschirta.

Bet pahr wiffu, lai irr gohds un flawa muhsu mihkam
Deewam un Deebes-Dehwam. Wiina rohtā un warrā
stahw wiffa pasauale ar wiffahm zittahm radditahm leetahm.
Tam weenam lai irr gohds un flawa muhschigi. J. Wisstug

Vahrskats

par to, zif katrā Kursemmes un Widsemmes kantonā schinnē
rudent janodohd rekruschu un kad lohjes taps wilktas.

Rekruteere- schanas aprinti.	Kantoni.	Zif jaunet. ee- walpiti esfont- schanas listē.	Zif rekruschu janodohd.	Kad lohse- schana taps isbarrita.	Kur lohsefchana taps isbarrita.
Kursemme:					
Zelgawas	1.	346	74	4. Nov.	Zelgawā.
	2.	419	89	18. "	"
	3.	231	48	28. "	Dohbelē.
Bauflas	1.	356	76	4. "	Bauflā.
	2.	180	37	18. "	Gezawā.
Tuffumas	1.	361	77	4. "	Tuffumā.
	2.	198	41	2. Dezem.	Leel-Auzē.
Talfes	1.	274	58	1. Nov.	Talfē.
	2.	274	58	18. "	Randawā,
Kuldigas	1.	378	80	4. "	Kuldigā.
	2.	246	52	18. "	Saldū.
Wentspilles	1.	220	46	5. "	Wentspillē.
	2.	246	52	19. "	"
Misputtes	1.	345	73	11. "	Mispu tē.
	2.	221	46	1. "	"
Grobinas	1.	409	87	18. "	Leepajā.
	2.	218	45	1. "	"
Jaunjelgawas	1.	303	64	1. "	Jaunjelgawā.
	2.	388	82	18. "	Zehstastattē.
Illustes	1.	210	44	11. "	Grihwā.
	2.	202	42	4. "	Illustē.
Kohpā	—	6025	1271		
Widsemme:					
Rihgas	1.	474	101	13. Nov.	Rihgā.
	2.	430	91	1. "	"
	3.	272	58	"	"
	4.	259	55	"	"
Walmeeras	1.	367	78	1. "	Walmeerā.
	2.	343	73	"	Limbaschds.
	3.	313	67	"	Walmeerā.
Zehfu	1.	410	87	25. "	Zehfīs.
	2.	289	61	18. "	"
	3.	195	41	4. "	"
	4.	210	44	11. "	"
Waltas	1.	230	49	"	Waltā.
	2.	179	37	"	"
	3.	209	44	"	"
	4.	262	56	"	"
Kohpā	—	4442	992		

Celſch rekruteereſchanaſ aprinkeem, Berowas, Lehrpatas, Bernawas, Wilandes un Arenburgas lohpâ irr eefaulſchanaſ ruffôs eeraktiti: 4210 jaunekki un no teem jaet farra deeneſtâ: 890, tâ fa no wiſſas Wiſſemmes iſnahſ tahdi ſlakti: eefaulſchanaſ ruffôs eeraktiti: 8652 un rekruffſchi jadohd 1882.

Sihki notiffumi is Nihgas.

Peeltdeenanam teel Latweeſchu beedribâ turreti tee tâ noſauktee „jautafchanaſ wallari.“ Wiinu peeltdeem, tai 1. Nowemberi, pehz beigtas jautajumu iſſlaidroſchanaſ notiffahſ ſchahds atgaddijums: Chr. Banges lungs, eewehrodams, la 1mâ Nowemberi Latweeſchu jaunekki fanahſſchi lohſes wilkt preeſſch wiſſpahrige farra-deenastu un wiſſpahrige farra-deenastu par ſwarrigu notiffumu muhſu tehwiſas uſplaulſchanaſ atſinnis, uſtahpa uſ runnataju krehſtu un runnaja eewehrojamus wahrdus, lurrus ſchê ihſumâ uſſihmekim. Neapturrami laiks ſawus warrenus ſohſus uſ preeſſchu ſperr, tâ B. t. ſazzija, un prahta gaiſma wairojahſ un garra brihwiba plehſchahſ. Laudis nahſ pee ſklaidrakas atſiſchanaſ un ar gaiſchatahm garra azzim rau-gahſ uſ muhſu waldeeta ſwehtibas pilneem eefahdi-jumeem. Pee tam arri peederr wiſſpahrigais farra-deenastis. Sennaf, kad wehl rekruffſchus fehra, laudis behga, flehpahſ meſchôs, feena-ſchubhnds un feena-laudeſes un dahſch labſ behgdams un flehpdamees ſawu weſſelihu apſſahdeja un par frohpli palikka; bet taggad muhſu dehli brauz dſeedadami pee lohſchu wiſſſchanaſ: tâ laiti pahwehrtuſchees! Laudis atſinnuſchi, fa tehwu-ſemmi waijaga aiſſtahweht un tadeht ar preeku dohdahſ farra-deenastâ. Zaur lo tahda pahriwehrtſchanaſ nahſuſe? Zaur ſtohlahm un mahzibu. — Bet greeſſimees pee wiſſpahrige farra-deenasta un eewehroſim tohs labbumus, ſas no tam atlezzahſ. Wiſſpahrigais farra-deenastis ſa-aijina augſtus un ſemmus, ſapulzina luugu- un lauſchu-dehluſ pee ſwehta darba muhſu plaſchaj tehwijai, mihtai Kreewijai par ſiprumu; wiſſpahrigais farra-deenastis ſaweeno wiſſas lauſchu lahrtas uſ weenu mehſi un paſlubina laudis pehz mahzibas dſibtees; wiſſpahrigais farra-deenastis buhſ par warrenu lihſſekki apgaiſmoſchanaſ laukâ, buhſ pahſ ſwehtibu mums un wiſſſahm jittahm Kreewijas tautahm. Muhſu miſſohſis ſemmes-tehws, muhſu augſts Kungs un Keiſars mums wiſſpahrige farra-deenastu par ſwehtibu ezejhtis un par to lai eſſam winnam pateizigi. Deews lai ilgi uſturra muhſu augſti gohdajamu ſemmes-tehwu!“ Zo ſazzijis B. t. iſſauja ſlaktu urrah! muſſihſis ſpehleja tuſchu un wiſſi lohpâ nodſeedaja muſſihſim ſpehlejoht Kreewu tautas dſeefmu: „Deews fargi Keiſaru.“

Lai fargahſ. Seſdeem tai 2trâ Nowemberi notiffahſ tahds atgaddijums: lahda bruhnâ kleit ar melnu wirſſwahrtu un melnu jaktu gehrbuſehſ dahma, ar huti un ſchleijeru (ſchidrautu), nonahſ pee lahdas kutfchera ſeewas A., ſas Pehterburgas Ahr-Nihgâ dſihwo un fakta, fa wiinna tai paſchâ nammâ peedſihwojoht, tur minnetas ſeewas wirſs A. par kutfcheri deenoht. Kutfchers A. winnu luhdſis, lai wiinna ſchurp pee wiinna ſeewas pee-eijoht un 6½ rubl. panemmohſ; wiſſſch warroht lehti dabbuht weenu uhtu pirkt un winnam 6½ rubla iſtruhſtoht, tapehz lai ſeewa winnam to nauhu atſuhtohſ. Seewai nebija tahdas naudas pee rohtas, wiinna eedewa 7 rubluſ. Nauhu dabbujuſe dahma aiſgahja. Drihſ pehz tam kutfcherene A. dabbuja ſinnahſ, fa ſweſcha dahma arri bijuſe ſaiminu nammâ un tur gribbejuſe 3½ rubl. tapat iſtrahpt, bet nauw dabbujuſe. Cepreeſſchu ſweſcha dahma apklauſchajuhſehſ, lahdi laudis tai nammâ dſihwo un dſirdejuſe, fa tur arri peemihſ kutfcheris A. ar ſawu ſeewu. Zo ſinnahſ dabbujuſe wiinna nu nogahja pee kutfcherenes A. un to peewihla. Nauw waijadſigs tē plaſchaj iſſlaidroht, fa min-

neta ſweſcha dahma bija krahpneeje. Wehl reiſ atgahdinajam: lai fargahſ!

— Wezzalais polizmeiſtars, pallawneekſ Reichardt t. ſchahdu iſſluddinajumu iſlaidis: „No dauds puſſehm man irr nahſuſchus peerahdiſchanaſ, fa pee ahtras ekipaſchu eegreeſchanaſ no weenas eelas ohtrâ, itt ihpaſchi pilſſehſtâ, lahjahm eedameem neretti breeſmas iſzeſſahſ. Tâ tâ zaur tam jaw dahſas nelaimes notiffuſchus, tadeht eſmu par ſawu peenahſumu eeraudſijis, no polizejas puſſes uſ tam luhſohz, lai tee, ſas ſcho preeſſſchittumu deht ahtras brauſſchanaſ pilſſehſtâ neliktu wehrâ, tiktu pee iſnemeſchanaſ weſti un pehz liſſumeem ſtrahpeti. Scho publiſſai ſinnamu darridams, luhdſu zeem. ekipaſchu ſaimneekus, lai ſaweem kutfchereem zeeti peetohdina, lai wiinni to leet wehrâ, jittadi wiinni tiſſ ſtrahpeti pehz meera-teeſneſcha liſſumeem art. 29.“

Sinna ſtohlotaſu kungeem.

Lahſ no Wiſſemmes ſtohlu waldebias ſaſtahditohſ un par derrigeem atſihtohſ ſtohlaſ-ruffus pebrnâ gabdâ uſnehmumu ſawâ apgahdaſchanaſ un pahrdewu bohganu par 3 kap. Uſ zeeniga ſchulrahta Gulſel kunga wehleſchanoſ, lai eſ ſtohlaſ-ruffus lehtati pahrdohſtu, fa arri maſat pahrtiffuſchus ſtohlaſ warretu ſchahduſ ruffus eegahdaht, eſmu zennu no 3 kap. uſ 2 kap. par bohganu pamaſinajis un to eſpehju, tapehz fa tiſſſai man no zeeniga ſchulrahta kunga irr atwehleſta minneta ſtohlu-ruffu apgahdaſchana.

Ernſt Plates.

Atgahdinachana.

Lee kungi, ſas par ſaweem ekſemplareem „Mahjas weeſa“ tâ arri par ſaweem ſluddinajumeem „Mahjas weeſi“ wehl nauw aiſmalſajuhſchi, teel luhgti to drihſumâ iſdarriht.

Ernſt Plates.

Birma

Kreewu walldas mahziba

preeſſch Latweeſcheem. Saraktijis J. Solotſowſ. Maſſa 40 kap. Dabbujama Ernſt Plates bilſchu- un grahmataſ-druffatawâ pee Pehtera-baſnijas Nihgâ.

Nihgas Latweeſchu beedriba.

Swehtdeen 24. Nowemberi pulſſten 4 pehz puſſdeenas tiſſ noturreta

pilna ſapulze

deht remidentu zehſchanaſ preeſſch 1874. g. beedribas rehſſineem un darrifchanaſ. Pre eſſchneeziſa.

Swehtdeen tai 10. Nowemberi 1874

weeſigs walfars

ar 1) dſeedaſchanaſ no wiſſreſchu un jaulka lohra, 2) deklamaziju pehz tam danzoſchana.

Gefahkums pulſſten 8. walfarâ, beigſeek pulſſten 2. nakti. Bikketes preeſſch beedreem 40 kap. dahmahm 25 kap. un ſweſcheem lauzeneekem 75 kap., irr swehtdeen no p. 7. walfarâ prett beedru lahrtu uſrahdiſchaju no lahrtibas komiſſijas pee kaſſes dabbujamas.

ſahrtibas komiſſija.

Atbildes.

M. S. — R. Subſu ſubſijumu atſikkam pee mallas. Kad biwi lehſſchus ſaſtrihdejuſchahſ ſahſ willoſes un gohmju puſſis aue, ſtalla puſſis beſtaunigas ſinges ſinge un dahſa puſſis uſ ſtohtas lahtu maſſſchi puſſſch, tad pahſ tam newaijaga tublit awiſſch ſinnohſ. Kematſija.

Lihſ 8. Now. atnahſſchi 3189 kuggi un aiſgahjuſchi 3150 kuggi.

Atbildedams redaktehſ Ernſt Plates.

Kas sadfis?

(Si Wabzu walloda tullesis B. L.r.t.n.)

Sawu mahzifchanohs uniwersitetē jeb augstskolā beidsis un juristu*) eksamenu laimigi nolizzis, de- wohs us M. pilksehtu, tur biju weetū pee ismekle- schanas teefas dabbujis. Tur nonahzīs, wissu pirms apraudstiju sawu preekschneeku, ismekleschanas teefas- fungu. Wīnsch manni laipnigi fanehma un drau- dsigi ar manni farunnadamees, arri waizaja, zil gaddus es effohht uniwersitetē bijis, kurrā gimnastjā mahzijeēs u. t. pr. Pahr uniwersiteti deesgan ilgi treezam, jo katram studeerejuschan wihram wiina studenta gaddi paleel jautā un mihtā peeminaā un labprahht no tam runna. Beigās arri peeminneju, ka schē, M. pilksehtā, esmu gimnastju apmeklejis.

"Tad juhs arri," tā mans preekschneeks manni waizaja, "deesgan labbi muhsu pilksehtu pasihsteet, tad muhsu gimnastjā effat mahzifchees?"

"Tā pufslibds gan, lai gan pa studeerefchanas laiku schē ne-esmu bijis un pa to starpu man da- scha buhschana buhs sweescha palikuse," bija manna atbilde.

"Waj juhs warbuht nepasihstat kahdu kaufmanni, Trauers wahrda? Wīnsch warr juhsu gaddōs buht.

"Ar weenu Traueru esmu kōhpā gimnastjā bijis un diwi gaddus preeksch tam, tad us uniwersiteti aīsgahju, wīnsch eestahjabs pee kaufmanneem, Brandt un beedra, kantohri."

"Tas irr tas pats, kurreu juhs pasihstat," mans preekschneeks fazzija. "Pastes direkzija wiinau tag- gad apfuhdsjeuse 500 dahlderu deht, ko wīnsch es- fohht sadfis. Wīnsch, prohti Trauers, irr pee Brandta kantohri par darba wadditaju un naudas-grahma- tas jeb wehstules us pasti fuhda. Beidsamā laikā Trauers weenu wehstuli ar 500 dahlderu fuhthjis un schi nauda is wehstules issudduse. Brandts tam- deht nekahdu trohftni nezeft, bet pastes waldiba, lai nedohmatu, ka kahds is wiinaas deenestneekēem to buhtu darrijis."

"Waj tad tas itt nemas newarretu buht," es pra- fiju sawu preekschneeku, "tad kahds no pastes dee- nastneekēem to naudu buhtu isnehmis is wehstules." Pehr waffaru fatilkohs ar wezzo Brandtu un ne- jauschi muhsu walloda greefahs us Traueru. Brandts Traueru kōhti flaweja, usteiza wiina usjithibu un ustizzibu, un Brandts tatschu naw wissai dewigs ar sawu usflaweschānu."

"Tā irr tā leeta, kapehz es newarru pahrlēezina- tees, ka Trauers buhtu to naudu sadfis," un to fazzijis mans preekschneeks protokolli man pasneedja, kurrā bija fuhdsiba un ismekleschana pahr Traueru usrakstīta. Kamehr protokolli lassiju, zeetumasfargs eewedda Traueru. Trauers bija bahs; wiina al- lasch jautrs waigs bija behdigs un noskummis. Kā

rahbijahs, tad wīnsch manni wairs nepasīna un tas schim brihscham man bija pa prahhtam, jo tad es netrauzehhts warreju wiinau apluhkōht.

Pahrklaufinashana fahkabs. Ismekleschanas tee- fastungs Traueru jautaja;

"Waj juhs effat schē dsimmuschī?"

"Ja!" Trauers atbildeja.

"Waj juhs wezzalee irr dsihwi?"

"Til manna mahte," Trauers til ar mohlahm warreja isteift. Es sīnaju, kapehz wiinam tas til geuhthi nahjabs; jo wīnsch bija sawas mahtes wee- nigais atspaidis.

"Zil ilgt juhs jaw effat sawā taggadejā dee- nastā?"

"Jaw feschī gaddi," Trauers atbildeja.

"juhs effat schē apfuhdsēti peezu simtu dahlderu deht, kas jums bija nodohthi lihds ar zitteem nau- das-papihreem tāi wehrtibā no 3000 dahldereem, lai tohs D. leeklungam nosuhthitūt, bet juhs effohht to naudu is wehstules isnehmuschī. Ko juhs war- rat us tam atbildeht?"

"Tas bija tā," Trauers fahla. "Tāi 31mā Juli waijadseja minnetam D. leeklungam aīsfuhthitūt naudu par spirtu, ko wīnsch no sawa brandwihna bruhsha bija peeuhthijis. Deenu preeksch tam, tāi 30tā Juli, biju sawam draugam Rudigeram apfoh- lijees us wiina dsimshanas deenu aiseet, kurreu wīnsch 31mā Juli wakkarā swīneschōht. Wīnsch man faz- zija, ka pehz wakkarinahm tilschōht danzohhts. Wīnsch man nedewa meeru, lihds nebiju apfohthijeēs, ka pulk- sten 8 pee wiina no-eechōht. Sebbaki til atzerre- johs, ka mums katra mehnescha beidsamā deenā kantohri dauds darba bija ar rehkinumu noslehg- schānu, tā ka mums daudsreis lihds pulksten 9 un wehlat kantohri bij japaleel, lihds ar darbeem til- lam gattawi. Tā tas arri bija 31mā Juli. Pulk- stens jaw apstīta septīnus un darba wehl bija til dauds, ka nemas newarreja dohmaht preeksch puf- zēft dewīneem tohs nobeigt. Brandta lungu luhgt, lai manni agrati atlaisch, tahda luhgshana buhtu welta bijuse, jo Brandta t. negribbeja, ka preeksch darba beigschanas kahds is kantohra aīsgahja. Pahr daschahm andeles-darrishanahm ar mums farunna- jeēs Brandta t. fazzija: "Schi wehstule pee D. leeklunga wehl schō wakkaru us pasti nodohdama, pirms paste neteek aīsflehgtā; kahds is jums buhs til laipnigs to apgahdaht," Es tublit peezehlohs un fohlijohs, to wehstuli apgahdaht, jo es gribbeju ahtraki is kantohra ahra tift.

"Waj tad Brandta t. nebrihnejahs, ka teescham juhs to wehstuli gribbejat apgahdaht?"

"Man liffahs gan tā, jo wīnsch fazzija, ka to jaw kahds no teem jaunakeem warretu isdarrihti. Bet tad es aīsbildinajohs, fazzidams, ka man ar kahda darrishana us pasti effohht, tad wīnsch man

*) jurists = likumu stinatajs.

naudas-wehstuli nodohdams peefohdinaja, lai es zil ahtri warredams no pastes atpakkat steidsotees."

"Waj tad Dums bija kahdas darrifchanas us pasti?"

"Pastes kantohti gan ne, bet es gribbeju sawa dshwofli, kas tur irr turumâ, pee-eet un sawas fwehtdeenâs drehbes panemt, lai man wehlafu ne-bubtu jakawejahs."

To dsirdejis, ismekleschanas teefaskungs dohmigs palikka un wianna waigs issfattijahs tahds, itt la wansch dohmatu: waj apfuhdsetais irr gluschi newainigs, jeb waj wansch irr tas leelafais wiltineeks. Tad teefaskungs manni usluhfoja, itt la gribbetu finnabt, fo es no tam dohmaju. Es tiffai galwu pagrohfsiju un kameschus paraustiju. Tad wansch atkal sahka jautabt:

"Kas wehl notikka?"

Uf tam atbildebams Trauers teiza: "Sawâ dshwofli fatiffu sawu maso mahfu. Lai nelahda flahde ne-notiftu, es nehmu to naudâs-wehstuli lihds augschâ un pahrgelrbahs. Tad steidsahs zil ahtri warredams us pasti."

"Zil laika Dums aishgahja pahrgelrbahjotees?"

"Kahda pufstunda. Uf pasti nonahzu paschâ laika, kad naudâs wehstules tiffa pretti nemtas, un es biju ar sawu apstelleschanu tas heidsamais. No turreenas gahju, sawu apfohlito wahrdu peepildidams, teescham pee sawa drauga."

"Wairaf nefa nesinnat no tam man fo pastahstih?"

"Nè!"

"Un to arri negribbat issfahst, la Suhâs pee tahs flahdes effat wainigi?"

"Es ne-esmu wainigs," zittadu atbildi es newarru doht, Trauers fazzija.

"Suhâs nesinnat un newarrat dohmaht, us kahdu wihfi ta nauda is wehstules irr sudduse?"

"Pahr to nesinnu un newarru Dums nelo teitt." To fazzijis, Trauers tiffa aishwests.

Kad teefas nammu bijam atstahjuschi, tad mans preefschneeks manni ta usrunnaja: "Warrubht Dums la jaunam teefas-sinnatajam schi leeta israhbahs gaischaka un Suhâs to ihstenu zeffu ahtrahi atrad-diseet par manni, kas jaw daschus gaddus pee tam puhlejees, bet zilwelus wairaf no wianna kaunas puffes irr pastinnis."

"Kad Suhâs no mannis gaidat par scho leetu fpreedumu, tad es to ta saprohtu, la Suhâs ne-esfat pahrlleezinajuschees, la Trauers irr wainigs."

"Warrubht!" wansch nonurdejahs.

"To es Dums warru arri leezinabt," fazziju tah-tat runnadams, "zil es Traueru pasihstu, tad nelo kauna newarru no wianna fazzihst, jo tiffai labbu ween pahrl wianna esmu dsirdejis, ta la no wianna nelo kauna newarretu dohmaht."

"Waj Suhâs pasihstat arri wianna dshwi?" preefschneeks manni wajzaja.

"La wansch sawu mahti, jaunakohs brabtus un mahfas usturr, to jaw buhseet dsirdejuschi. Uf weefsbahm labprabt latrs wehlahs ar wianna lohpa buht un wansch teel no wisseem mihlehts, jo wansch irr lustigs danzotahs, saderrige, mihlihgs un johzigs tehretahs un no firds pasemmigs un gohdprahstigs. To esmu no wianna daudstahrt dsirdejis un peedshwojis."

"Ta irr ta leeta, kapehz es Traueram pilnigi neustizsohs; jo daschs lustigs danzotahs un balles zeenitahs zaur to irr samaitaschanâ nogrimmis," mans preefschneeks fazzija un tad dsiffâs dohmâs eegrimma. Ne wahrda nerunnadami gahjam kluffu weens ohtram blakus, lihds muhsu zeffi schlibrahs.

"Uf atkal redsechanohs rihtâ," preefschneeks fazzija man rohku sneegdams. "Warrubht la no leezineeem dabbuschu flaidrafas sinnas."

Ta bija manna pirma deena eefsch teefas darrifchanahm. Deenu pehz tam tiffa pahrlauschnatt leezineeki un pirmâs, kas tiffa pahrlauschnahst, bija pastes sekreteeris, kas no Trauera bija wehstuli fanehmis un tahkal aishfuhstijis. Kad teefaskungs pahrl daschahm leetahm bija atbildi praffijis, tad arri pastes sekreteeram jautaja, waj ta wehstule kaut la nebi-juse apflahbeta, kad Trauers wiinnam to nodewis.

"Ta wehstule," ta pastes sekreteeris atbildeja, "bija peenahlami aishsegeleta un zil toreis redseju, tad ta ne us kahdu wihfi nebija apflahbeta. Uf wehstuli bija usrahtstihst, la eefschâ irr 3000 dahldern naudâs papihros. Kad to fwehru, tad atraddu, la wehstule fweer 4 lohthes. Es arri Trauera fungam peefazziju, kas issfattijahs lohthi istrauzehst, la ta buhschoht ta heidsama reisa, kad es naudâs-wehstuli til wehlu pretti nemmu; jo no Brandta l. mehâs ir reifas til tad wehstules dabbujam, kad jaw durwis teel flehgtas. Ta wehstule tiffa wehl tai paschâ walfarâ aishfuhstita, la to arri no pastes stempeles warr redseht."

"Waj Trauers fennat arri irr wehstules us pasti neffis?"

"Preefsch wairaf gaddeem gan, bet kamehr wansch pee Brandta l. kantohti par darba weddeju palizzis, tamehr wairs nè un zil atzerrohs, kad heidsamâs gaddâs wansch nelad naw bijis."

"Es Dums, sekreteera lungs, jaw pirmit praffiju, waj ta wehstule nebija apflahbeta. Waj Suhâs to effat tumaki apstahjuschees un itt ihpaschi, waj us to seh-geli nebija redsama diwejada lalka?"

"Wairs neatminnohs, waj pehz tam esmu stat-tijees."

"Waj Suhâs to fuwertu wehl pasihstut?" teefaskungs praffija, sekreteeram fuwertu pasneegdams, kureâ wehstule lihds ar naudû D. leelungam bija fuhstita.

"Ja gan," sekreteeris atbildeja, "tas irr tas pats fuwertis, no tahs paschas wehstules, fo Trauers man toreis nodewa; tahs sehgeles arri tahs paschas un

nerahda nekahdu apfahdeschanu, jo ta weena malla kuwertam irr usgreesta un tapeh; tahs sehgeles naw uslaustas. To es newarretu neweenam leezinaht, ka ta nauda no kuwerta buhtu isnemta; bet drihs warretu dohmahht, ka pee Brandta kahda julschana notikkuse."

"Waj Fuhs, kad labbi sehgeles apluhkojat, taggad newarrat isschirt, waj us to sehgele naw ar zittu lalku wirsa sehgelehts?" teefaskungs jautaju.

"To es newarru isschirt," sekreteers atbildeja un tiffa atlaists.

Kaufmannis Brandta l. tiffa preelshâ fauktis. Brandts bija wezs kungs, weenteesigi gebrbees; wiinna waigs israhbijahs zeenigs, pateefigs un pee tam pahrdohmigs un labprahhtigs. To nu skaidri warreja redseht, ka winnam gruhti nahzahs pahr to zilweku taggad fawu leezibu nodohht, kam winsch wiffu wairat bija ustizzejees un kurru winsch no firds mibleja. Bes kahdas isliffchanahs winsch to paschu pastabstija, ko Trauers jaw bija isteizis, prohti to, kas lantohri bija notizzis. Kas pehz tam bija notizzis, pahr tam winsch ta stabstija: "Tschetras deenas pehz tam, kad Trauers to wehstuli us pasti bija aifneffis, dabuju no D. leelkunga sinu, ka wehstule tee 500 dahlderu nebijusch, ka to biju usdewis. Es eefauzu Traueru fawâ lambari, dewu winnam D. leelkunga wehstuli lassihht un wajzaju, ko winsch no tam dohmajohht. Wehstuli islassijis winsch to us galda nolikka fazzidams: "Es wehletohs sinnat, ko Fuhs, Brandta kungs, no tam dohmajat. Kur ta nouda palikkuse, to es nesinnu, tikkai to es sinnu, ka es to naudaswehstuli tahdu us pasti esmu nodewis, kahda ta man tiffa eedohhta."

Es winnam atbildeju, ka bes kaweschchanahs wehl reis fawu naudas-kaffi un naudas-papirus esmu ruhpijig pahraudsijis un isrehkinajis, ka tee 500 dahlderu naw atpakkat palikkusch, bet wehstule eelitti. Tad winnu luhdsu, lai winsch fawu weeglprahhtibu un pahrlahpshchanu neslehpyohht. "Fuhs effat, mihto Trauer, wehl jauns," fazziju, "Fuhs ne-effat warrejusch, tai kahrdineschanai pretti atturretees. Es Fuhs luhdsu, fakkat ween til drohschi, ka Fuhs to naudu effat nehmuusch; es Fums to schinkoju, jo es labbaki gribbu to masu skahdi peezeest, neta Fuhs wiffa Fuhs muhschâ redseht nelaimigu. Apdohmajat paschi, ta wehstuli ar irr tahdu paschu swarru nodohhta D. leelkungam, kahdu Fuhs to us pasti nodewusch. Tas nu peerahda, ka ta nauda us pasti naw isnemta. Turklahht wehl neweens zits to wehstuli naw rohtas dabujis, ka tikkai Fuhs. Fuhs effat pufstundu wehlaki us pasti wehstuli nodewusch, pehz ta laika rehkinajohht, kad no lantohra aifgabjat un tas rahda, ka Fuhs teescham us pasti ne-effat gahjuschi, bet kahda eemesla deht kawejuschees. To wiffu eewehrojohht Fums pascheem buhs jafalka, ka waina us Fums sihmejahs. To es Traueram fazziju un winnu luhdsu, lai man weenteesigu atbildi

dohdohht. Manna luhgschana israhbijahs weltiga. Winsch man atbildeja: "Sesclus gabbus esmu pee Fums strahbdajis un dohmaju fawu reenahlamu pilnigi isdarrijis, un pa scho laiku Fuhs arri manni effat eepasinnusch; bet kad Fuhs tomehr man ne-ustizzat un warrat schaubitees, waj es to noseegumu nodarrijis jeb nê, tad man no Fuhsu deenesta jafatlahpjahs. Es sinnu, ka wiffi eemesli manni par to wainigo apfihme un neweens teefneffis manni newarrehhs attaisnoht, tad tomehr to newarru us sewi nemt, ka esmu wainigs." To fazzijis winsch aifgabja. Pehz tam wairs ne-effam runnajusch, lai gan Trauers wehl kahdas deenas mannâ lantohri tschakkt un uszihtigi strahbdaja, lihds winsch no teefas tiffa zeeti fanemts. Lai gan pa to laiku mehgina, ar winnu weenu paschu wehl reis farunnatees, tad tomehr man tas ne-isdewahs."

Tee bija Brandta l. wahrdi. Tad teefaskungs winnu atkal jautaja:

"Waj Fuhs warrbuht nesinnat, waj Traueram naw kur parradi?"

"Warrbuht, tahdi, ka jaw dascheem jauneem zilwekem, kahda zigaru bohde un pee skrohdeka, bet zitti parradi nê, jo es itt labbi sinnu, ka Trauers ar fawu naudu sinnaja labbi apeetees."

"Fuhs gan nekahdu eemeslu nesinnat, kas kaut ka sihmetohs jeb warretu kahdu skaidribu doht Trauera leeta?"

"Nê," Brandts atbildeja, "es esmu Traueru eelsh wiffahm wiinna darrishamahm atraddis par taifnu un ustizzigu, tikkai kahdu reis man bita druszim jabareahs, kad winsch, eekam fawu darbu bija pilnigi pabeidsis, gribbeja kaut kur us weefbahm aifseht; bet zittadi winsch bija zilweks, ko newarreja ar seltu uswehrt."

(Us preelshu beigums.)

Sinna pahr ussaukteem Nihgâ.

Gertrudes-basnizâ: dahrsneeks Mikels Greens ar Mariannu Laudorf. Zimmermannis Augusts Kasals ar Greetu Grantinsch.

Jesus-basnizâ: bohdes deeneris Andrejs Meschuls ar Gewu Weidemann. Strahdneeks Pehteris Buschmanns ar Adeline Spillers. Krehslu taistajs Pehteris Bente ar Mariju Wilh. Lasde.

Jahnu-basnizâ: skrohdelis Georg Ekbaums ar Gewu Lilal. Unteroffizeeris Aleksanders Abholinsch ar Karolini, Aleksandrowa atraitni, dsimmuse Markewitsch. Salwats biffetneeks Jannis Krubmlinsch (Keepa) ar Praskowju Malazei. Fabrika strahdneeks Christofs Jannfohns ar Minnu Lamische. Dselfszelka deenasneeks Anst Stahls ar Lawihl Rosenthal.

Mahrtinu-basnizâ: fabrika strahdneeks Jurris Rauba ar Eddu Spulle. Salwats Hans Thomas Heydemann ar Luifi Stulter, dsimmuse Wilmann.

Trihsweenibas-basnizâ: pohdneela sellis Karl Ferd. Buddrich ar Augusti Joh. Mariju Barbaru Polsehn. Swejneeks Ahdams Derchinsky ar Isti Thomsen. Katlu kallejs Krihschjahnis Venne ar Mariju Mathildi Sahr.

Gradi un seedi.

Tabbata.

Kabdu leelu draugu pulu tas stahdinsch tabbata taggad pasaulé montojis! Tur stahw pee lohga baggatais lausmannis un ispubsch sawa Sawannas zigara silganohs duhmu padebeschus. Schè strahda noswidhis nabbaga rohspelnis un winna pihpite prasta tabbata smette winnam tilpat labbi ta baggatam winna zigars. Waj naw taisniba, arri tu mihtais lassitais smehke pa brihscham sawu pihpiti? Ta ta juhrmallu pilschetas un tabfaki Indija dands tuhstoschi tabbalas gremmotaji atrohda, ta arri jaw desmit gaddus wezza Rihneeschu meitene, tabfaki Asija, nefs sawu pihpi un tabbalas malku lescha. Tabbata zaur saweem spehkeem irr jaw daschas labbas dohmas palihdesjus dschaminah, daschus stridamohs islihdinsajus un nakti bes meega pawaddidamam laitu pakawejus.

Tabbata irr no fittatahs Amerikas, no Mexikas, no Meridas un zitteem apgabbaleem paher Ciropu, Asiju un Afriku isplattijusehs. Winna tohp trejadi wallata: par pihpejamu, schauzamu un gremmojamu tabbata. Tas stahds ihpaschi irr gan gistic stahds un to no winna dabbuto gisti nefaun Nitotinu. Bet tahda, kabdu meh sawu bruhfjam, ta wair naw giste. Tomehr negribbu un newarru fazzicht, ta labbi irr, tabbalas duhmohs istaba ilgatu laitu uslawetees.

Wissu papreesch dsirdeju no schi stahda, tad Pebers Romans Pane, weens no Kolumba pawaddoneem, stahstija, ta meschoni us Domingo fallas sarulletas lappas mutte nemmoht. Tas wahrs tabbata irr zehlees, waj nu no ta fallas wahra Tabago, jeb arri no Mexikaneeschu tabbalas pihpehm, to winni par „Tabbata“ nefaun.

Spaneeschi un Portugaleschi eemahzijas ahtri no meschoneem, scho jauno pihpeshanas eeraddumu; no Spaninjas scho eeraddumu atnesa Nitot, un ta tabbata no 1570 gadda tabfaki isplattijahs. Wahzijas eedshiwotaji mahzijas smehleschanu (pihpeshanu) no Spaneescheem; par spihiti wissam walbineeku aisleegschanam, par spihiti wisscheem pahwesta lahsteem isplattijahs schis eeraddums tabfat un tabfat. Pihpejama un schauzama tabbata tappa no wihreescheem un seeweescheem jo ahtri par wajadfigu atrafta, lai gan garridneeki no fanzeles dands reispihpetajus ar „welneem, kurreem elles ugguns no muttes nahloht,“ salihdsinaja. Muhfu laifos arri schew lungi zigarus pihpa.

Ne walbineeku pawehles ne pahwesta lahsti nespehja tabbalas isplattischana rohbeschas zelt. Pee latras labrtas un katra dshwes buhschana, no karstajeem Kastilias lihdsenumeem lihds Archangelei pee Lebduh-juhras, no Urata lihds Islandei irr pihpe, zigars jeb tabbalas dohse mihta atspirdsinaschanahs un patihlama apmeerinaschanahs. Turft un Perseschi, Siameeschi, Dirmaneeschi un Rihneeschu proht tapat gahrdumus zeenicht, ta Ciropeschi un Amerikaneeschu, weenada jeb ohtrada wihse, pihpedami, schaukdami jeb gremmodami.

Anglija weena patte isbruhke katra gaddu gandrihs 30 millionus mahzinas tabbalas. Dahnija un Belgija irr tabbalas isbruhfeschana wehl leelata.

Ta tad redsam, ta schinnis laifos irr tabbalas stahds no leelas wehribas un wisch irr tas, kas millioneem darbu, un maiff gabda.

Deigohs wehl paher tabbata runnadami schew peeminnesim, ta muhsu laifos sehni jaw scht tabbata pihpacht, sawu wesselibu zaur to samaitadami, un ta irr lohti noschlojama buhschana. Rates, kas tahdai nebuhschana speh pretti strahdaht, lai nelawejahs to darriht.

K. Matfcherneek.

Tumfa.

Jaunee laifi irr flitti, zittadi wezjee laifi newarretu buht labbi. Ta irr flaldra pateescha, tomehr neweens wairs to negribb tizzeht, wiffi brehz par wezjeem laileem, wiffi tohs par flitteem nosauz, bet ta irr leela netaisnida. Kabdu labbumu jaunee laifi atnesuschu? „Gaismu un brihwibu,“ ta dsird atbildam. Bet waj gaisma un brihwiba teescham zilwekam par labbu, to es netizzu. Par brihwibu neso nerunnaschu, bet par gaismu, un to darridams peerahdschu, ta gaisma zilwekam par flittumu, un tumfa tam par labbumu. Gaisma til pee tam irr wainiga ta zilweki paleef augstprahctigi, neklausu wairs wahrdeem bet raugahs us darbeem; gaisma pee tam irr wainiga, ta zilwels warr issakirt, ta leels naw mass un ta balts naw melns; gaisma pee tam wainiga, ta zilwels grahmatafassa un grahmatafassa rasta, jo tumfa to wissu newarretu darriht; ihst faktoht, tas til zaur gaismu nahzis, ta jauni laifi naw wezzi laifi, ta zilweki pawissam zittadi palittuschu un wehl zittadi paliks, ja gaismai rohbeschas nezels. Gaisma wissu us faunu pusti gresch; tee labbatee tumfas darbi, gaisma zelti, teel atfichti par fauneem. Kad gaisma nebuhtu, tad wissur buhtu tumfiba un tumfiba nelabdu faunumu newarr nodarriht, jo pa tumfu newarr neds sagt, neds laupicht, neds kraht, neds dsert; neds beedribas zelt, neds sapulzes turreht u. i. pr. jo pee wissam tabdahn leetahn un buhschanahn newarr bes redschanas isstitt un tumfa neso neres. Bet tas naw tas weenigais labbums, to zaur tumfu panahstum. Kad tumfas nebuhtu, tad mums arri nebuhtu naktis un naktis irr dands labbalas par deenahn, jo weena deena warr wairat fauna padarriht nefa desmit naktis zaur guleschanu labba panahst. Tumfa arri leela eespehja dabbas walsti, jo pa tumfu, tas irr, pa nakti, wiffi dshwi raddijumi nefa fauna nedarra, bet dufs un atpubschahs, jaunus spehkus kradami un zaur to sawu dshwibu usturredami. Bes tumfas nebuhtu duffeschana, nebuhtu atpubschanahs; bes duffeschanas nebuhtu dshwoschana, tapehz bes tumfas nebuhtu dshwibas un tamdeht irr tumfa istais dshwibas amof.

Wiffi, kas tumfu miht un winnas labbumu atfinsuschu, lai fabeedrojahs un saweenojahs tumfu aihstahweht wisscheem tumfoneem par atspirdsinaschanu.

Tumfonis.

Dsirkstele.

Inga. Waj effi lassijis Sobbugalla „wehstuli kahdai jautaschanas lahdei“ raskittu?

Tihrum. Esmu lassijis.

Inga. Ko tu paher scho wehstuli falki?

Tihrum. Ko lai es falku, tur 12 jautajumi, tur naw to fazzicht, bet ja-atbild.

Inga. Nu tad aibildi!

Tihrum. At sobbugalleem labprahst nesaeimohs; un azu-mirkli atbildeht, tur sobbugals mehnescheem gudrojis, to lai jauta, to newarru.

Inga. Atbildefschana jaw naw gruhta leeta, kad jautajums naw aplams.

Tihrum. Ja tu ta dohma, tad atbildi us mannu jautajumu: „Kam beedriba ruh, tapehz tahds vreesch beedribas nestrahda?“

Tabmneek.

No jensures atwehchis. Rihga, 8. Novemberi 1874.

Atbildehams redaktehrs Ernst Plates.